

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 05.10.1989, sp. zn. 4 Tz 38/89, ECLI:CZ:NS:1989:4.TZ.38.1989.1

Číslo: 52/1990

Právní věta: Soud druhého stupně nemůže při rozhodování o stížnosti proti usnesení podle § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř. odstraňovat vady přípravného řízení, které byly důvodem k vrácení věci prokurátorovi k došetření.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 05.10.1989

Spisová značka: 4 Tz 38/89

Číslo rozhodnutí: 52

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Předběžné projednání obžaloby, Řízení přípravné, Stížnost

Předpisy: 141/1961 Sb. § 145 odst. 2

§ 147 odst. 1

§ 185 odst. 2

§ 188 odst. 1 písm. f

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 52

Soud druhého stupně nemůže při rozhodování o stížnosti proti usnesení podle § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř. odstraňovat vady přípravného řízení, které byly důvodem k vrácení věci prokurátorovi k došetření.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 5. 10. 1989 sp. zn. [4 Tz 38/89](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že usnesením krajského soudu v Ústí nad Labem z 19. 8. 1988 sp. zn. 2 To 364/88 a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Ústí nad Labem usnesením z 24. 3. 1988 sp. zn. 5 T 531/87 podle § 188 odst. 1 písm. f) tr. ř. vrátil trestní věc obviněného A. V. okresnímu prokurátorovi k došetření. Podle obžaloby okresního prokurátora se měl obviněný dopustit skutku právně posouzeného jako trestný čin

znásilnění podle § 241 odst. 1 tr. zák. tím, že dne 2. 7. 1987 mezi 23.00 až 24.00 hod. v Ústí nad Labem, v bytě fyzicky napadl B. F. a poté na ní proti její vůli vykonal soulož.

Z podnětu stížnosti okresního prokurátora se věcí zabýval krajský soud v Ústí nad Labem, který usnesením ze dne 19. 8. 1988 sp. zn. 2 To 364/88 podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. shora uvedené usnesení okresního soudu v Ústí nad Labem zrušil a soudu prvního stupně uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Proti tomuto usnesení krajského soudu v Ústí nad Labem podal ve prospěch obviněného A. V. ministr spravedlnosti ČSR stížnost pro porušení zákona s odůvodněním, že citovaným rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon v ustanovení § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo, v ustanovení § 145 odst. 2 a § 147 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněného.

S poukazem na obsah ustanovení § 145 odst. 2 a § 147 odst. 1 tr. ř. za současného zdůraznění zásady revizního principu stěžovatel ve stížnosti uvedl, že povinností krajského soudu bylo pouze přezkoumat napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, nikoli však provádět důkazy k posouzení důvodnosti podané stížnosti. Vadnost postupu krajského soudu proto podle stěžovatele spočívala právě v tom, že krajský soud nejen sám doplnil dokazování o ty důkazy, kterých se domáhal okresní soud, ale navíc je i z hlediska jejich věrohodnosti hodnotil, což bylo v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř. V řízení o stížnosti okresního prokurátora bylo povinností krajského soudu toliko přezkoumávat a hodnotit, zda okresní soud postupoval v souladu s ustanovením § 187 tr. ř., popřípadě § 185 odst. 2 tr. ř.

V závěru stížnosti pro porušení zákona bylo proto navrženo, aby Nejvyšší soud České socialistické republiky podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením krajského soudu v Ústí nad Labem byl ve shora citovaných ustanoveních porušen zákon v neprospěch obviněného, aby toto usnesení zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1, popřípadě podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České socialistické republiky přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroku napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Je třeba ovšem přisvědčit podané stížnosti pro porušení zákona v tom, že krajský soud, pokud přezkoumával usnesení okresního soudu v Ústí nad Labem, jímž byla trestní věc obviněného vrácena prokurátorovi k došetření, překročil svá oprávnění vymezená ustanovením § 147 odst. 1 tr. ř.

V této souvislosti je třeba připomenout účel institutu předběžného projednání obžaloby, spočívající v přezkoumání, zda přípravné řízení bylo konáno v souladu se zákonem a zda jeho výsledky poskytují dostatečný podklad pro postavení obviněného před soud. I když i v tomto stadiu řízení nutně dochází k určitému hodnocení důkazů provedených v přípravném řízení, má toto hodnocení svou pevně stanovenou hranici. Předsedovi senátu je také dána možnost podle § 185 odst. 2 tr. ř. provést výslech obviněného, případně si obstarat potřebná vysvětlení. Tímto postupem však v žádném případě není možné nahrazovat ty úkony, které měly být provedeny v přípravném řízení.

Režim předběžného projednání obžaloby dopadá ve své podstatě i na řízení o stížnosti proti rozhodnutí vydanému podle § 188 tr. ř. Proto krajskému soudu v rámci jeho přezkoumané povinnosti nepříslušelo, aby odstraňoval vady přípravného řízení, které byly důvodem k vrácení věci prokurátorovi k došetření.

Z odůvodnění usnesení okresního soudu z 24. 3. 1987 sp. zn. 5 T 531/87 je patrné, že tento soud s ohledem na dosud shromážděné důkazy a zejména pro zásadní rozpornost výpovědí obviněného a poškozené ohledně toho, zda došlo (jak tvrdí poškozená) k dokonatému pohlavnímu styku či nikoli, dospěl k závěru o nutnosti dalšího poměrně rozsáhlého doplnění dokazování právě za účelem

prověření věrohodnosti uvedených výpovědí. Především požadoval vyšetření obviněného za účelem pořízení tzv. spermiogramu a podle jeho výsledku se mělo vyžádat odborné vyjádření či měl být přibrán znalec z odvětví gynekologie a porodnictví.

Podle názoru okresního soudu by teprve potom bylo možno vyřešit otázku, zda tvrzení poškozené o dokonaném pohlavním styku včetně ejakulace obviněného do pohlavního ústrojí poškozené je pravdivé, byť provedené vyšetření u poškozené (nátěr na spermie) vyznělo negativně.

Za nezbytné okresní soud rovněž považoval opakování výslechů obviněného, poškozené, jakož i nezletilého syna poškozené k tomu, zda byl v minulosti svědkem sexuálních styků, popř. jiných aktivit obviněného a poškozené a zda tedy nemohl být těmito poznatky ovlivněn.

Konečně za účelem prověření věrohodnosti poškozené požadoval okresní soud obstarání všech dostupných údajů k její osobě, stejně jako prověření jejího dalšího tvrzení o údajném zásahu orgánů VB v předchozí době.

Podle okresního soudu měla být též náležitě prověřena obhajoba obviněného, že po požití většího množství alkoholu není schopen pohlavních styků, čímž se dosud přibraní znalci nezabývali a není ani zřejmé, zda měli k dispozici znalecký posudek z odvětví toxikologie-alkoholaemie vypracovaný k osobě obviněného.

Z obsahu spisu je zřejmé, že krajský soud doplnil dokazování, prakticky v rozsahu požadovaném soudem prvního stupně, např. provedl doplnění znaleckého posudku MUDr. L. T., vyslechl poškozenou a vyžádal zprávy k její osobě včetně opisu rejstříku trestů. Ve svém rozhodnutí pak krajský soud právě na základě těchto důkazů, jakož i s ohledem na dosavadní důkazní materiál z přípravného řízení dospěl k názoru, že vrácení prokurátorovi k došetření je nedůvodné.

Ze shora uvedeného je ovšem zřejmé, že i když požadavky okresního soudu na doplnění dokazování a tím i vrácení této trestní věci prokurátorovi k došetření byly důvodné, tím, že krajský soud – byť nad rámec svých oprávnění – doplnil část důkazů sám, není za dosavadního procesního stavu vhodné ani potřebné, aby byla trestní věc obviněného A. V. vrácena až do stadia přípravného řízení.